

ISLANDS *Kontakt*

Nummer 47. april 2003.

ISLANDSKLUBBEN I DANMARK

WWW.DANFIL.DK/KLUBBER/ISLAND.HTM

Formand: Ib Schock. Tureby Allé 44a. 2650 Hvidovre.

Tlf. 36 78 27 11, E-mail: i_schock@post10.tele.dk

Redaktør: Ebbe Eldrup, Bolbrovænge 29, 2900 Rungsted Kyst.

Tlf. /Fax 45 86 46 27, E-mail: eeld@steno.dk

Næstformand: Hans L. Hansen. Ll. Værløsevej 58B, 3500 Værløse

Tlf. 44 48 02 93, E-mail: hldhansen@post.tele.dk

Kasserer: Orla Nielsen, Solbærhaven 24, 2680 Solrød Strand.

Tlf. 56 14 41 17, E-mail: orlaniel@post5.tele.dk

Webmaster: Thomas@graungaard.dk

FORMANDEN HAR ORDET

Forårssæsonen er snart slut, og vi kan igen hengive os til sommerens glæder og fornøjelser.

Som nogen måske husker, meddelte jeg i sidste nummer af IslandsKontakt, at vi ville trække lod blandt interesserede medlemmer om de kuverter, jeg havde med specialstempler fra henholdsvis Stockholm og Køge. Vi har ingen interesserede medlemmer - ingen - absolut ingen meldte sig frivilligt - men, men kære venner - så let slipper I ikke. På generalforsamlingen trak vi lod blandt alle vore medlemmer og de "heldige" blev:

OLE SVINTH, Jyderup, Stockholm stempel.

PER ABRAHAMSSON, Stockholm, Køge stempel

EIGIL RASMUSSEN, Haderslev, Stockholm stempel. Stemplerne er afsendt pr. post.

Vi udsender med dette blad en ny medlemsliste, og vi beder om, at denne behandles fortroligt.

Den må ikke kopieres eller udleveres til nogen.

Der foreligger nu et tilbud om at deltage i ISLANDSSAMLERNES rejse til NORDIA 14-19. oktober 2003. En komplet rejse incl. overnatninger og morgenmad koster ca. 7.000 SEK. Danske medlemmer kan henvende sig til mig for nærmere oplysninger om program for rejsen, tilmelding m.v.

Jeg deltog den 1. februar i DFF's ekstraordinære repræsentantskabsmøde i Odense, hvor forbundets nye vedtægter blev godkendt. Disse indebærer bl.a. at Styrelsen - ændret til Bestyrelsen - reduceres fra 11 til 7 medlemmer - se et orienterende referat herom i DFT.

Julemærkesamleren ved Kim Vilhelmsen, Værløse og Børn & Frimærker i Værløse har spurgt om Islandsklubben vil deltage i en byttedag i begyndelsen af september i år på Syvstjerneskolens i Værløse. Vi har takket nej til dette, idet ingen af vore medlemmer vil være interesseret i en sådan byttedag.

SKOVGÅRDEN er et aktivitetshus i Værløse kommune hvor et stort antal borgere mødes og deltager i en mængde forskellige gøremål. Jeg ser at Værløse Frimærkeklub og Islandsklubben i Danmark (repræsenteret ved vor næstformand HANS) forsøger at oprette en Frimærkeklub for efterlønnere og pensionister på stedet.

Så vidt jeg er orienteret bliver der "FRIMÆRKER I FORUM" fra 24-26. oktober 2003.

GOD SOMMER OG PÅ GENSYN 9. SEPTEMBER TIL EFTERÅRETS FØRSTE MØDE.

IB.

MØDEPROGRAM FOR EFTERÅRET 2003.

Dato.

Foredragsholder.

Emne.

09. september 2003

følger

noget spændende - følger

Alle møder foregår i **mødelokale 1** på **Værløse Bibliotek**, Bymidten, kælderens (indgang direkte i kælderen fra S-bane siden) og starter kl. 19.30. Dørene er åbne fra kl. 19.00.

Der serveres kaffe eller the med småkager – og der kan købes øl og vand.

MØDEREFERATER

MØDET 14. januar 2003

Den 14. januar blev det første møde afholdt i Islandsklubben i 2003. Det var **Jørgen Steen Larsen** (JSL) der var foredragsholder den dag. Efter at formanden havde budt velkommen fik JSL ordet og holdt sit foredrag om kontorstempler for de 9 medlemmer, der havde trodset det dårlige vejr og var mødt. JSL fortalte, at han havde samlet på kontorstempler i ca. 10 år, og at han i den tid havde samlet 31 plancher, som han havde taget med. JSL forklarede at stemplerne var beregnet til afstempling af blanketter og vignetter, samt hvad der var mere spændende, også hvad de blev brugt til uden at dette var oprindeligt tiltænkt - nemlig afstempling af frimærker og breve. Vi fik beskrevet gamle og slidte stempler og de efterfølgende nye stempler. Der blev vist mange eksempler på korrekt brug af stemplerne og endnu flere eksempler på den ikke tiltænkte brug. En imponerende samling og et meget interessant foredrag.

Aftenen sluttede med almindelig frimærkebytning og snak over bordet.

Arne Fahnøe.

GENERALFORSAMLING 11. FEBRUAR 2003.

Der var mødt 12 medlemmer, som valgte **Hans Mogensen** til dirigent. Formandens beretning og regnskabet godkendtes uden bemærkninger. Der var ikke indkommet forslag til behandling. Formanden genvalgtes for 2 år. **Ebbe Eldrup** ønskede ikke genvalg som bestyrelsessuppleant og bestyrelsens indstilling af **Jørgen Steen Larsen** blev vedtaget enstemmigt. Alle øvrige valg var genvalg. Kontingentet fastsattes uændret for året 2004. Under eventuelt mindede **Albina Jensen** om, at bestyrelsen på sidste generalforsamling havde lovet at udsende en revideret medlemsliste og dette løfte bekræftedes. **Einar Kørvell** og **Carl Simonsen** stillede forslag om, at vi udarbejdede en liste over hvad medlemmerne samler på. Dette forslag ændredes til, at de medlemmer, der samler noget specielt og som ønsker kontakt med andre medlemmer herom, kan henvende sig til formanden, der derefter vil sørge for en "annonce" eller omtale i et følgende nummer af ISLANDSKontakt.

Efter en drikkepause med fri bar viste og fortalte **Hans Mogensen** om de nye og mærkelige stempler, der for tiden anvendes i Island. **Hans** viste også eksempler på de nye 2 og 3- side takkede mærker fra de sidste år.

IB.

Mødet den 11. marts 2003.

Det var lykkedes at lokke vort "gamle" medlem **OLE SVINTH** til Værløse, og klublokalet var i denne anledning fyldt til bristepunktet - alle stole var besat. De fremmødte fik valuta for pengene. **OLE** fortalte og foreviste - på sin sædvanlige humoristiske og ironiske facon - plancher fra sin meget omfattende og varierede samling af islandsk skibspost. Al post til og fra Island er før flyvemaskinernes tid - **skibspost** - efter **OLE's** definition. Hans samling omfatter imidlertid **kun** forsendelser med islandske frimærker, der **ikke** er afstemplet på Island - altså kun annulleret med et udenlandsk stempel. Dette er efter **OLE's** opfattelse - **reel skibspost** - og det er derfor det, hans samling drejer sig om.

Vi så mængder af skønne forsendelse fra hele tidsperioden afstemplet i England, Norge, Sverige, Tyskland og Danmark - hvor hele spektret af bystempler og FRA ISLAND stempler var repræsenteret. **OLE** viste også et antal "diskussionsplancher" hvortil han - også som sædvanligt - stillede en masse spørgsmål, som han imidlertid som regel selv besvarede. Han fik dog lidt hjælp her og der - på ting han selv havde oversat.

Det var et godt medlemsmøde, der endte med ualmindelig megen snak og med forevisninger og kommentarer over hele bordet.

IB.

<u>Oversigt over IslandsKontakt nr. 47.</u>	<u>Side.</u>
FORMANDEN HAR ORDET	1
MØDEPROGRAM FOR EFTERÅRET 2003.	2
MØDEREFERATER	2
"POSTKASSEN"	3
Landpóstur v / Þór Þorsteins og Jørgen Steen Larsen.....	3
Kommentar til Kronestempel artiklen i IK 45 og 46.	4
Kontaktønsker.....	6
Litteratur. Frímerkjafréttir / frimærkenyt. 2003.03.14 v. Jørgen S. Larsen	6
FASTE RUBRIKKER.	7
Nyt om varianter.....	7
Om 4 aur tofarvet og om mulige museumsstykker. v / Leif Fuglsig.	7
En interessant forsendelse.....	14
Endnu et Bilpostur-adressekort. v / Jørgen Steen Larsen.....	14
En interessant destination v/Kurt Bliese & Ebbe Eldrup.....	15
KONTAKT TIL BESTYRELSEN OG REDAKTØREN.....	17
ISLANDSKONTAKT NR. 48.	17
NYE ARTIKLER.....	17
En stor by – EDINBURGH v/ Jakob S. Arrevad.....	17
Medlemsliste pr 10. marts 2003, Islandsklubben i Danmark. v / Hans L. Hansen.	25

"POSTKASSEN".

Landpóstur v / Þór Þorsteins og Jørgen Steen Larsen.

I Frimerkjabladid nr. 6, side 16, er der en oversigt over en række nye stempler, som er blevet taget i brug i efteråret 2001 og starten af 2002. Af disse stempler er – B8b1 Öräfi - særlig interessant.

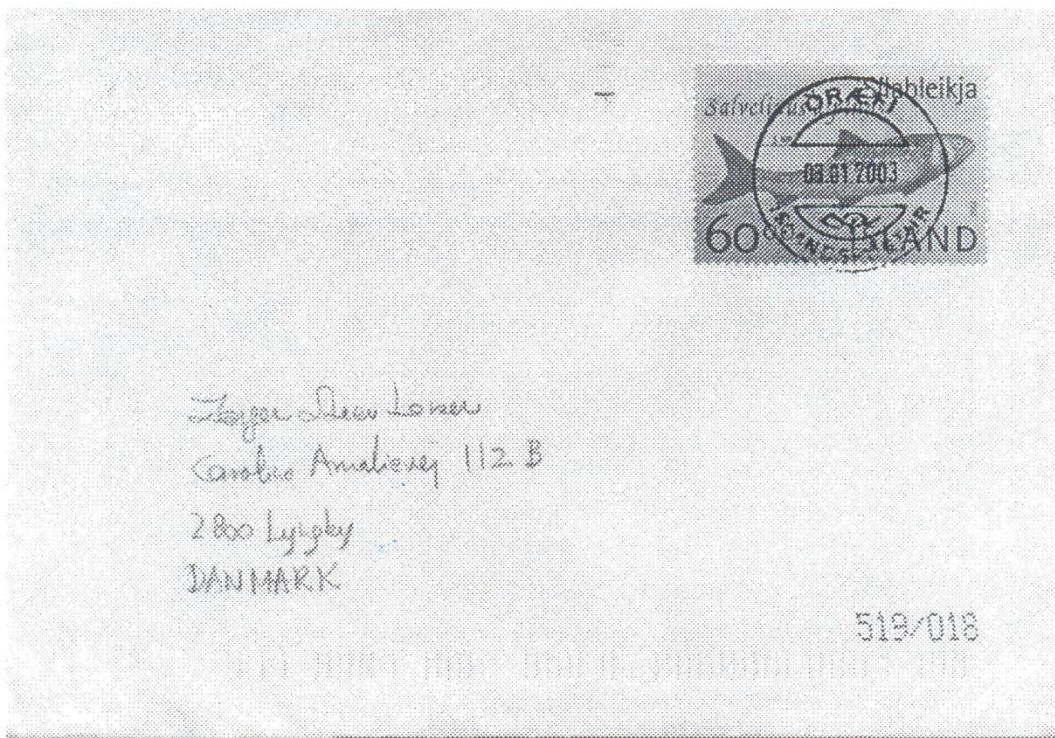
For det første - hvor ligger mon Öräfi? Et kortopslag viser, at det er en stedbetegnelse for et område syd for Örafajökull (en del af den store Vatnajökull-gletcher) i det sydøstlige Island.

I dette øde afvandingsområde syd for den store gletscher, i Hofshreppur, Austur-Skaftafellssýsla, har der været brevsamlingssted siden 1.1.1873. Fra og med 1.7.1987 har brevsamlingsstedet været på gården Fagurhólsmýri, der fra og med 1.1.1976 fik status som postafgreidsla – postkontor.

Om de nærmere detaljer skriver Þór Þorsteins:

D. 1.7.2000 blev postkontoret i Fagurhólsmýri flyttet til gården Hnappavöllur 5 i Örafasveit. Jeg ved ikke, om det lokale postmand boede eller stadig bor der, men efter d. 1.7.2000 er der sket endnu et skift således, at postbetjeningen nu foregår fra en bil, hvor landpostbudet afstempler breve. Dette er det eneste eksempel på, at et landpostbud har et brotypestempel. Öräfi har fået tildelt postnummer 785.

Geografisk set er dette ikke overraskende, idet der fra Öräfi er ca. 100 km. til det nærmeste postkontor mod øst i Höfn og ca. 85 km. til det nærmeste postkontor mod vest i Kirkjubæjarklaustur.

Stemplet Öræfi er taget i brug d. 25.10.2001. Brevet ovenfor er afsendt fra Öræfi d. 8.1.2003.

Þór Þorsteins oplyser yderligere at han netop har modtaget en liste fra Islandspóstur med oplysninger for alle åbne poststeder med postnumre, adresser samt om poststedet drives sammen med en anden virksomhed såsom et pengeinstitut, en forretning m.v. og fra hvilken dato en sådan samdrift måtte være begyndt. Þór fortsætter med at oplyse, at denne trend med samdrift forventes at stige i omfang ved de mindre poststeder.

Det fremgår af Þór Þorsteins liste, at der nu er 26 mindre poststeder, der drives i samdrift med anden virksomhed. Endelig kan det om de mindre poststeder oplyses, at der ud over landposten i Öræfi stadig er 10 åbne brevsamlingssteder.

Kommentar til Kronestempel artiklen i IK 45 og 46.

Leif Nilsson:

Her får I en oversigt over, hvad jeg har af sene anvendelser af kronestempler:

FAGURHOLSMYRI	Fc111
KIRKJUBAER	Fc 114
LJOSAVATN	Fc 108
LJOTARSTADIR	Fc 108
STAKKAHLID	Fc 108
BREIDDALSVIK	Fc 112,114

At C1 Ljosavatn kendes genanvendt, er nyt i forhold til JSL's artikel.

Leif Fuglsig:

Ved at blade i gamle auktionskataloger faldt jeg i Lars Tore Eriksson, auktion d. 4. december 1994, lot nr. 1907, over et pengebrev frankeret med Fc. 66 + 67*3, afstemplet med C1 **Reykjarfjörður** i blå farve. Pengebrevet er ankomststempelt Reykjavik, 1919.

Den anvendelse der blev vist i artikel i IslandsKontakt nr. 46 havde blåviolet stempelfarve.

Forelagt disse oplysninger er det JSL's foreløbige konklusion, at der synes at være en egentlig genanvendelsesperiode for C1 Reykjarfjörður omkring 1919 og, at brevsamlingsstedet på dette tidspunkt anvender blåviolet stempelfarve.

Reydarfjörður anvendte som bekendt N1a-101. Kan nogen hjælpe med anvendelser af dette stempel, hvor stempelfarven er blåviolet? I bekræftende fald ville sådanne oplysninger måske kunne bidrage til at fastlægge genanvendelsestidspunktet for C1 Reykjarfjörður.

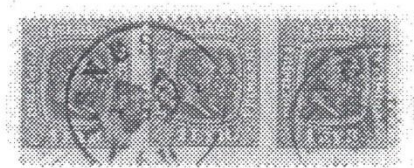
Derudover skal der ifølge Leif ske enkelte korrektioner af datoangivelserne i artikel, idet Fc. 94 – 5 aur TK fintakket, ifølge Leif tidligst er taget i brug i juni 1914 og ikke i 1913, som JSL havde angivet på grundlag af oplysningerne i "One Hundred Years of Icelandic Stamps", side 306.

Stig Österberg:

Jeg så i det sidste nr. af IslandsKontakt, at du fortsætter med at forske i sene anvendelser af kronestempler. Derfor sender jeg dig et ark med kopi af, hvad jeg har af krone-stempler anvendt på to konger.

Stigs kopi viser en række anvendelser, der er nyttige, fordi de bekræfter de genanvendelsesperioder, der blev omtalt i artiklerne i nr. 45 og 46.

Herudover er der et spændende supplement, idet Stig har følgende genanvendelse af C1 **Hvalsnes**:

C1 Hvalsnes med sort stempelfarve genanvendt på Fc. 76 * 3.

Hvalsnes modtog i 1903 N1a-160. I en periode anvender man blækannullering "160" i stedet for N1a-160. JSL har således denne blækannullering på Fc. 112, 97, 141 og har set flere andre eksempler på denne anvendelse af blækannulleringen. Samtidig er N1a-160 meget sjælden på den

fintakkede to konger udgave. Der er derfor utvivlsomt en periode omkring 1918 – 1922, hvor N1a-160 ikke anvendes. Genanvendelsen af C1 Hvalsnes kan også være fra denne periode.

Nedenfor bringes en fuldstændig oversigt over Stigs genanvendelser af kronestempler på to konger:

C1

BORGARFELL	Fc. 76
FAGURHÓLSMYRI	Fc. 81
HVALSNES	Fc. 76 * 3
HÖSKULDSSTADIR	Fc. 79
KIRKJUBÆR	Fc. 94 * 2
LJÓTARSTADIR	Fc. 81

C2a

HORNAFJÖRDUR	Fc. 94
ØGUR	Fc. 92

C2c

BREIDDALSVÍK	Fc. 78 * 2
MJOIFJÖRDUR	Fc. 80
ÆGISSIDA	Fc. 81 * 2, + N1a-12 på brev til Tyskland. Transit Edinburgh 14.7.1914.

Tak for den store interesse, som mange af vore medlemmer har vist for dette meget specielle men spændende emne.

Hvis du også har et eller flere eksempler på genanvendelse af kronestempler, så huske at skrive til: Jørgen Steen Larsen, Caroline Amalievej 112 b, 2800 Lyngby, e-mail jslakt@post11.tele.dk, så din oplysning kan indgå i den ajourførte oversigt, som vil blive bragt i IslandsKontakt.

Kontaktønsker.

Ejnar Kørvell (nr. 27) samler Tollur-stempler og **Carl Simonsen** (nr. 125) samler Varianter af alle slags - de vil begge gerne i kontakt med andre medlemmer med samme interesse for udveksling af oplysninger - bytte - salg - køb o.s.v. IB

Litteratur. Frímerkjafréttir / frimærkenyt. 2003.03.14 v. Jørgen S. Larsen

Det islandske postvæsen udsender med mellemrum denne lille brochure med oplysninger om, hvad POSTPHIL kan byde på at nye frimærker, kilovarer, bøger m.v.

I den seneste brochure er der ud over en omtale af nye frimærker et specialtilbud på Jón Adalsteinn Jónsson's hovedværk om det islandske frimærkers historie:

"One hundred years of Icelandic stamps 1873 – 1973."

Dette både flotte og meget spændende værk på ca. 400 sider, trykt på kraftigt specialpapir med diverse guldtryk, leveres i en pap kassette. En rigtig kvalitets bog både med hensyn til indhold og produktion.

Netop nu er prisen for denne bog uhørt lav med blot 600 IKR eller 55 DKR.

De der købte bogen, da den udkom i 1977, betalte vist nok – med glæde - omkring 500 DKR.

Bogen er et absolut ”must” for enhver islandssamler, så hvis du ikke allerede har bogen, vil vi stærkt anbefale dig at anskaffe den nu. Du kan købe bogen ved at skive til:

Vort medlem nr 55, Bent Busch, Jyllingevej 121, 2720 Vanløse. Biro@vip.cybercity.dk. Bent repræsenterer Postphil Island på danske udstillinger og handlermesser.

Alternativt kan leveres fra:

Iceland Post – POSTPHIL, Stórhofdi 29, IS-110 Reykjavík, ISLAND

og oplyse, navn, adresse, om du ønsker at betale ved VISA, EUROCARD/MASTERCARD eller Girokonto. Husk kort nr. + gyldig indtil + CVV/CVC kode samt underskrift.

POSTPHIL har også to andre gode bog tilbud i form af Don Brandt's bøger:

“Walking into Iceland's Postal History” og

“Exploring Iceland Through Its Stamps”.

Hver af disse nyttige håndbøger koster ca. 132 DKR.

FASTE RUBRIKKER.

Nyt om varianter

Om 4 aur tofarvet og om mulige museumsstykker.

v / Leif Fuglsig.

Den 16. december 1899 godkendte Ministeriet for Island i København, Altingets forslag om indførelse af lokalporto i Reykjavík / Hafnarfjörður området. Det medførte et behov for et 4 aur frimærke, som skulle dække 1. vægtklasse brevporto i området. Som man vil se af nedenstående, havde man allerede taget forskud på godkendelsen og afgivet bestilling på 4 aur grå / rosa.

Regnskabsbogen fra Thiele's underleverandør, skriftstøber H.A.F.Fries, rummer følgende oplysning:

1899 Nov. 120 Isl. 4 ø. Frmk. påstøbte.

(Man fik altså 20 reservegalvanoer med i købet.)

Rammetrykformen havde man allerede. Det var de tofarvedes 51 ret / 49 omvendt trykform fra 1892. (Beskrevet i IslandsKontakt nr. 34, januar 2000.)

År	Fabr.	Afl. til Min. for Isl.	Antal ark.
1899	180	14-12-1899	2.000 + 25 arkivark.

Afsendelsesdato til Island kendes ikke, men på trods af, at vintersejlads på den tid ofte var besværlig, er transporten forløbet hurtigt. 4 aur udkom 6-1-1900, og er kendt afstemplet i Reykjavík på denne dato.

Fra udgivelsen og indtil 1-7-1902 dækkede 4 aur portoen for vægten 0 – 15 g. i Reykjavík- / Hafnarfjördurområdet. Fra 1-7-1902 udvides lokalportobegrebet til at omfatte hele landet samtidig med, at øvre vægtgrænse øgedes til 250 g. 4 aur var således ”lokalportomærket” overalt indtil ugyldiggørelsen 9-10-1902.

Da der på dette tidspunkt kun var postomdeling i Reykjavík, blev mærket kun i yderst ringe grad brugt til sit egentlige formål udenfor hovedstaden. Til trods herfor kendes 4 aur afstemplet med en mangfoldighed af både antikva- og kronestempler fra alle egne af landet, så mærket må have været flittigt brugt som suppleringsværdi.

Ovaltrykformen udviser en tydelig matricefejl, i diagrammet benævnt OMF 1 (Fig. 1) som består i, at i POSTFRIM. er F skråt afskåret foroven til venstre samtidig med, at venstre gren af overliggeren på T er kort eller helt mangler. Fejlen forekommer 10 gange i arket.

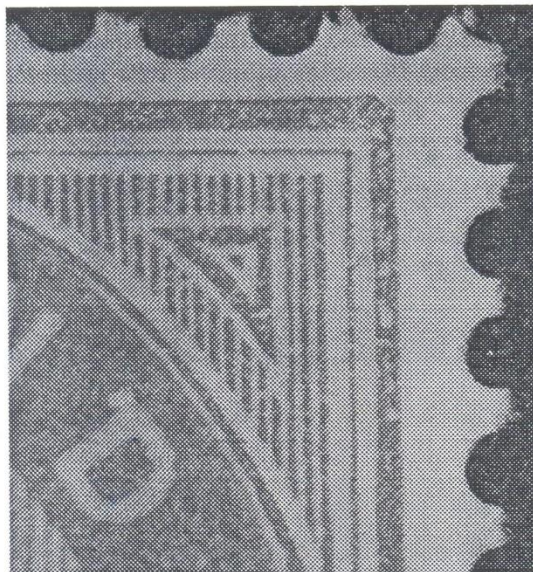

Fig. 1. Ovalmatricefejlen F skråt afskåret foroven til venstre og venstre del af overligger på T kort eller helt manglende.

Forekommer 10 gange i N-sett, i 4 rette og 6 omvendte rammer.

I M-sett. også 10 gange her i 5 rette og 5 omvendte rammer.

Der findes to hvide ovalgalvanofejl (OGF). Pos. 18 ”Knop på D” (Fig. 2), som også har rammefejlen afskåret NØ-hjørne. Findes formodentlig i hele oplaget, men kan variere i størrelse.

Fig. 2. Ovalgalvanofejlen "Knop foroven til venstre på D".

Pos. 18 i N-sett. (ret ramme) med RG-fejl: Afskåret NØ-hjørne.

Pos. 40 i M-sett. (ret ramme) uden RG-fejl.

Den anden hvide OGF er den bemærkelsesværdige "Revnet oval" i pos. 75 (Fig. 3), som forekommer i en – formodentlig ret stor – del af oplaget.

Fig. 3. Ovalgalvanofejlen "Revnet oval".
Hvid linie fra A i ISLAND ned gennem krone og værdicirkel til A i AUR.

I del af N-sett. pos. 75 (omvendt ramme) samt RG-fejl:

Brud på tynde rammelinie og tilsvarende bule i ovallinie midtfor i øst.

I M-sett. pos. 15 (omvendt ramme) uden RG-fejl.

Fig. 4. N-sett. pos. 75. uden revnet oval.

En del farvede OGF ses også (nogle er nævnt i AFA-Spec.-95), men de er alle ukonstante (skyldes urenheder i formen) og findes kun i mindre dele af oplaget.

1902-03 blev 4 aur i lighed med de andre nu ugyldiggjorte frimærker og tjenestefrimærker overtrykt (gyldighedsforlænget) I GILDI, '02 – '03.

Der hersker stor uenighed om, hvor stor en del af oplaget, der blev overtrykt. AFA-Spec.-95 og DAKA-99 siger 100.000 stk., dvs. 50 % af oplaget, hvilket må være alt for højt sat. Langt nærmere det reelle tal kommer uden tvivl Erik Lundgaard i den rapport om I GILDI udgaven, som han udarbejdede for Islands postvæsen i 1941. Det fortælles her, at vor gamle ven Ditlev Thomsen er noteret for at have købt hele restoplaget på 210 ark før overtrykningen begyndte og, at denne post - sammen med indleveringer fra poststederne i provinsen og private højst ville kunne andrage ca. 270 ark – dvs. 13,5 % af oplaget.

(Lundgaard rapporten blev i øvrigt udgivet af DAKA i 1998.)

4 aur I GILDI menes i øvrigt slet ikke at have været til salg på postkontorerne. Jeg har set et enkelt lokalbrev med mærket, men det var på en Thomsen-kuvert.

4 aur kendes (ifølge Carøe) overtrykt med satserne: I, IA, II, III, IV og V. Der findes ark med og uden OGF pos. 75 "Revnet oval". Pos. 75 er i øvrigt altid en nulcombination type I (to smalle nuller).

For en del år siden havde jeg lejlighed til på Post- og Telemuseet at undersøge, hvad Islandssamlingen rummede med relevans til 4 aur, hvilket er som herunder anført.

1 ark 4 aur.

Planche 44

1 ark 4 aur med overtryk I GILDI

Planche 48

1 ark med 4 aur Bern-nytryk overtrykt I GILDI

Planche 49.

Ved undersøgelsen af det første ark (pl. 44) bemærkede jeg til min store overraskelse, at det havde en fra det normale helt afvigende ovalsetting. Der var også her 10 OMF, men nu placeret helt anderledes. "Revnet oval" var nu placeret i pos. 15, og "Knop på D" var flyttet til pos. 40 !

Min først tanke var naturligvis, at det måtte være et uovertrykt Bern-nytryk, men det var der ikke tale om. Vandmærket var krone 2 (stor krone). Rammetrykket var uændret det kendte. Den hidtil ukendte ovalsetting er herefter benævnt "Museums-settingen", forkortet M-sett., i modsætning til "Normalsettingen", N-sett.).

4 aur

Ovalsetting NORMALARK

1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	
R	R	R	O	O	O	R	O	O	O	10
O	O	O	R	O	O	O	R	R	O	20
R	O	R	R	O	O	R	R	O	R	30
R	R	R	O	R	O	R	R	O	R	40
R	R	R	O	R	R	R	R	O	O	50
R	O	R	O	O	O	O	R	R	O	60
R	R	O	O	O	O	R	R	R	O	70
R	R	R	R	O	O	O	O	R	R	80
O	O	R	O	R	R	R	O	R	O	90
O	O	O	R	O	O	R	R	R	O	100

4 aur

Ovalsetting MUSEUMSARKET

1	2	3	4	5	6	7	8	9	0	
R	R	R	O	O	O	R	O	O	O	10
O	O	O	R	O	O	O	R	R	O	20
R	O	R	R	O	O	R	R	O	R	30
R	R	R	O	R	O	R	R	O	R	40
R	R	R	O	R	R	R	R	O	O	50
R	O	R	O	O	O	O	R	R	O	60
R	R	O	O	O	O	R	R	R	O	70
R	R	R	R	O	O	O	O	R	R	80
O	O	R	O	R	R	R	O	R	O	90
O	O	O	R	O	O	R	R	R	O	100

Museets to andre ark skal kort omtales. Pl. 48 er et N-sett. ark uden OGF 75 "Revnet oval" overtrykt med sats II.

Nogle af de 25 arkivark skulle bruges til at sende til UPU i Bern til fordeling blandt medlemslandene. I 1904 for Bern-nytrykkenes vedkommende var antallet 726 stk., og det har sikkert været nogenlunde det samme i 1899. Derudover udvekslede man nyudgivelser med visse andre lande. Højt sat er der vel gået 10 ark til disse formål. Der lå altså 15 ark tilbage.

I 1904 fremstilledes 144 ark 4 aur Bern-nytryk. Af disse sendtes 100 til Island., og af disse sendtes 15 tilbage til København med overtryk. I København resterede således 44 uovertrykte nytryksark.

I 1930 sender Postvæsenet, ifølge tidligere aftale, næsten alt, hvad man har liggende af islandske frimærker, helsager, prøvetryk og trykmateriel, til Island. Der er lister over de omtalte effekter, og for 4 aurs vedkommende leveredes 23 helark og 173 løse mærker.

Disse 23 ark må logisk være en blanding af de resterende arkivark og uovertrykte Bern-nytryk. Listen omtaler slet ikke Bern-nytryk.

Tilbage står spørgsmålet, om M-sett. overhovedet kan findes i det frie marked.

Vi ved intet om, i hvor stor udstrækning Postvæsenet i Danmark på den tid solgte islandske frimærker til filatelister og handlere. At det er forekommet er sikkert. Allerede i 1905 er ark af overtrykte Bern-nytryk set på markedet. Mærkerne sendt til UPU kommer jo også ofte ud i handelen af mere eller mindre officielle kanaler.

Det er let at konstatere M-sett. på arkstykker eller 4-blokke, på enkeltmærker er det oftest umuligt. Men kan man finde OGF "Revnet oval" eller "Knop på D" uden rammegalvanofejl er beviset hjemme. Det samme gælder RGF 75 med en oval uden OMF.

Skulle der have været M.-sett. ark imellem de 2.000, som sendtes til Island i 1899, kan nogle af disse også være blevet overtrykt med I GILDI.

Jeg skal også nævne, hvad der resterer på Island af 4 aur materiale efter de seneste "udrensninger":

4 aur (uovertrykt)	8 ark
4 aur (overtrykt I GILDI)	4,99 ark.
4 ark (uovertrykt Bern.nytryk)	4 ark.

Ifølge Þór Þorsteins havde pågældende myndighed ikke hidkaldt filatelistisk ekspertise til hjælp ved udvælgelsen af ark, så disse specifikationer skal nok tages med en skovlfuld salt.

Sluttelig vil jeg opfordre samlerne til at gennemse deres materiale, så det måske kan opklares, om M-sett. arkene virkelig er rene "museumsstykker".

En interessant forsendelse

Endnu et Bilpostur-adressekort.

v / Jørgen Steen Larsen.

Adressekortet ovenfor vedrører en pakke på 6½ kg, som er afsendt fra Akureyri d. 28.7.1945. Transporten er gået via Reykjavík's pakkepostkontor - Böggla-poststofan, hvorfra der er en afstempling d. 30.VII.45. Adressekortet er frankeret med 12 kr., der i perioden fra d. 15. november 1942 til d. 30. september 1947 var portoen for en pakke på mellem 5 og 10 kg., som skulle transporteres med postbil. Som det ses, er adressekortet da også forsynet med et 35½ mm langt BÍLPÓSTUR-stempel. Transport med skib kostede i denne periode kun 8 kr.

I IslandsKontakt nr. 46 blev der nederst på side 9 vist et andet adressekort afsendt fra Reykjavík med et tilsvarende BÍLPÓSTUR-stempel. På næste side vises et udsnit i naturlig størrelse fra dette adressekort. (I nr. 46 var kortet reduceret lidt.) Her er BÍLPÓSTUR-stemplet også 35½ mm langt.

Som det fremgår, er der tilsyneladende tale om, at det er det samme BÍLPÓSTUR-stempel, som er anvendt med få dages mellemrum. Det kan dog ikke helt udelukkes, at der har været anvendt to identiske BÍLPÓSTUR-stempler i henholdsvis Akureyri og ved Reykjavík's pakkepostkontor.

Hvis det er det samme BÍLPÓSTUR-stempel – og det tror jeg det er, må forklaringen være, at adressekortet først er blevet afstemplet med BÍLPÓSTUR, da det passerer Bögglapóststofan.

I IslandsKontakt nr. 43 blev der vist et andet adressekort fra Akureyri afsendt i 1945, som også var afstemplet med et BÍLPÓSTUR-stempel. Også her er der tilsyneladende tale om det samme BÍLPÓSTUR-stempel. Dette adressekort var sendt til Bessastöðum ved Reykjavík.

Jeg tror derfor nu, at også dette adressekort (desværre) først er afstemplet med BÍLPÓSTUR i Reykjavík og ikke som anført i nr. 43 i Akureyri. I bekræftende fald er der ikke kendskab til et BÍLPÓSTUR-stempel fra Akureyri.

En interessant destination v/Kurt Bliese & Ebbe Eldrup.

Nyligt er fig 1, et 5 aur brevkort, 1879-udgaven, opfrankeret med 5 aur grøn, perf. 14x13½, formentlig 1891 udgaven, solgt på en "Heinrich Köhler Auktion" for hammerslagspris Euro 1.750,-, hvortil kommer omkostninger.

Fig 1.
Brevkortet er sendt i 1892 fra Seydisfjörður til Shanghai, hvilket er en meget sjælden destination for islandske forsendelser.

Der synes imidlertid at eksistere 10 forsendelser til den samme adresse i Shanghai:

Fig 2, et 10 aur brevkort til adressen, bærer således på bagsiden teksten "...jeg tror, du har fået 9 postkort fra mig og et brev med frimærker....".

Fig 2.
10 aur brevkort
stemplet Akureyri 5/8.
Transitstemplet Hong
Kong SP 20 (18)92.

m. bagsidetekst som
anført.

Af de 9 brevkort angives at kendes 6 stk indtil nu. Frankeringen på de 3 forsendelser, der ikke er afbildet her, er os ikke bekendt.

Fig 2.
Brevkort 8 aur
opfrankeret med 3 aur
perf. 14 x 13½,
formentlig 1886 el.
1891 udgaven
Afgangsstemplet
Akureyri 5/8.
Transitstemplet Hong
Kong SP 20 (18)92.

Folden er på fotokopien af
brevkortet (red).

Så selv om en islandsk forsendelse til Shanghai, Kina, fra aur perioden er usædvanlig, er sjældenhedsgraden ikke så høj som andre forsendelser fra denne periode. Det vil nok overraske de fleste.

KONTAKT TIL BESTYRELSEN OG REDAKTØREN.

Emne.	Kontaktperson.	Mail-adresse.
Møder og arrangementer.	Ib Schock.	i_schock@post10.tele.dk
Adresseændringer.	Hans L. Hansen.	hlrdhansen@post.tele.dk
E-mail adresser	Hans L. Hansen.	
Optagelse i foreningen.	Hans L. Hansen	
Kopier af IslandsKontakt.	Hans L. Hansen.	
Kontingent	Orla Nielsen.	orlaniel@post5.tele.dk
Udstillinger og forfalskninger.	Ebbe Eldrup.	eeld@Steno.dk
Indlæg til IslandsKontakt.	Ebbe Eldrup.	

ISLANDSKONTAKT NR. 48.

IslandsKontakt nr. 48 planlægges udsendt medio august 2003, så jeg vil meget gerne **modtage dit indlæg senest d. 01.08. 2003.**

Venlig hilsen Ebbe Eldrup.

NYE ARTIKLER.

En stor by – EDINBURGH v/ Jakob S. Arrevad

Hovedopdeling af stempler fra Edinburgh og omegn på (islandske) frimærker og forsendelser.

Der er en mængde stempler fra Edinburgh og hvad dertil hører af nabobyer, havne og lignende i den omegn - både med nummer, navn, skibsstempler og meget mere.

Jeg har gennem nogle år samlet på Edinburgh-stempler og kigget mig lidt omkring, og noteret de oplysninger jeg er faldet over.

Der er tidligere lavet oversigter over Edinburgh-stempler, men de er ikke opbygget ens og visse oplysninger er blevet "overhalet" af ny viden.

Det ville efter min opfattelse være rimeligt, hvis alle disse stempler og oplysninger blev sat lidt i system, og det har jeg prøvet

Det kan sandsynligvis gøres på utallige måder, men på grund af stemplernes mangfoldighed og højst forskelligartede udseende har jeg valgt et system, hvor jeg først definere en stempel-gruppe, og det er disse overordnede grupper, der genstanden for denne første artikel om Edinburgh - og omegn.

"Omegnen" består af byer som mod øst Portobello og mod vest Leith, Granton, Bo'ness, Grangemouth, og på den anden side af fjorden Buntisland, Dysard (som jeg ikke kan finde på nye kort) og Methil. Disse byer har deres egen historie og bliver kun tilfældigt inddraget i denne sammenhæng.

Der er mange forskellige udformninger indenfor forskellige grupper og eventuelle variationer. Disse vil blive omtalt i de følgende uddybende omtaler.

Der er andre, som har opbygget fortegnelse over visse stempler - eller grupper af stempler. Jeg henviser til disse og kommer med yderligere oplysninger i den samlede kildeanvisning til sidst.

Det er muligt, at jeg i teksten kommer med udtryk, som er ubekendte for læseren, men hjælp kan måske hentes i de nævnte kildehenvisninger - ellers vil forklaringen komme i følgende uddybende artikler.

De underinddelinger, der er anført i denne artikel, er alene medtaget for at opdele - de har ikke sammenhæng med en senere opdeling af den enkelte gruppe.

Nogle af grupperne - måske især gruppe 1 - kunne opdeles i flere selvstændige grupper, men da der her er et forholdsvis begrænset materiale, er jeg nået til, at alt det "gamle, der ligner hinanden lidt", det bliver i denne gruppe, som jeg således indleder med:

GRUPPE 1. Stempler, hvor "131" er et væsentligt element.

Det vil i hvert fald sige:

1. Et båndstempel med 131 indkranset af linier, der samlet giver en firkant - der kan påføres firkant efter firkant - som et bånd.
2. Duplex-stemplerne (også med prikket cirkel), hvor 131 er anført i forskellig udformning efter et rundt stempel.
3. og 131 alene mellem bjælker.

Disse stempler findes med forskellig udformning af 131, bjælker mv..

Her er et eksempel på et duplex-stempel og derudover SHIP LETTER GRANTON.

De medlemmer, der har sådanne afstemplinger, må meget gerne sende mig fotokopier eller skannede kopier - især af lidt specielle, således at dette ikke voldsomt beskrevne stempelområde kan beskrives..

Hvis nogen har Edinburgh-stempler på engelske mærker/forsendelser vil jeg også gerne se disse, da de hjælper til kontrol.

GRUPPE 2. Enkeltkreds stempler.

De findes i flere udgaver, og de kan forveksles med den ene halvdel af duplex-stemplerne - den runde!

Der er over Edinburgh - der står vandret i stemplet - et tal og bogstav.

Her er en lidt speciel anvendelse, på en lukkemærkat:

Også disse, vil jeg gerne have kopier af.

GRUPPE 3. Tokreds stempler med "131".

Der findes nok tre hovedgrupper af denne gruppe 3, hvor dato, år og lignende står i midten, medens Edinburgh står mellem buerne, hvor der er to bjælker af forskelligt udseende og 131 står i midten nederst.

Denne gruppe vil jeg også gerne se kopier af, hvis nogen vil hjælpe.

GRUPPE 4. Tokredsstempel med Saint Georgskors.

Det er igen stempler med to buer, med dato, år mv. i midten og Edinburgh mellem buerne, hvor der som i gruppe 3 er to bjælker - men her er der er Saint Georgs kors (der tidligere - vist også af mig - har været kaldt et malteserkors)

Der er nok to forskellige stempler og kun tre anvendelsesdage på islandske frimærker - mærkeligt ikke?

1. Det ene er anvendt JU 28 06

2. Det andet er anvendt NO 11 08 og OC 24 12

Hvis nogen har andre anvendelser, vil jeg gerne høre og se herom.

GRUPPE 5. Tokredsstempler med to buer og stempelnummer.

Disse stempler, der igen er opbygget med to rundkredse, hvor klokkeslæt, dato, måned og år står i midten. Edinburgh står mellem de to cirkler og der er på hver side af stempelnummeret i bunden to bjælker.

Dem er der mange af, og de har været genstand for mange beskrivelser i forhold til mål, bogstavtyper og meget andet. De har også været opdelt i en gruppe, der har måned/dato i midten og en der har

dato/måned. Sidstnævnte skyldes alene en reform pr. 1.1.1914, og der er tale om samme stempel, så den opdeling har jeg droppet.

Det tjener ikke meget at måle og regere, for der er lavet en fortegnelse, der dækker fra begyndelsen i 1895 og langt de fleste udgaver. Det er Mackay's fortegnelse, der bygger på prøveprotokollen så længe, den slår til.

De viste er de to med nr. 3, men der er for de fleste numre omkring 6-8 forskellige indenfor hver stempelnummer, og der er stempler med numrene 1 til 25 og 31 til 34 - samt nogle, hvor stempelnummeret mangler. Der er nok at tage fat på.

GRUPPE 6. Tokredsstempler med en fed bue nr. og dag/måned.

Det er i realiteten samme stempel som gruppe 5, men her er der kun en (fed) bue på hver side af stempelnummeret.

Der findes nok ikke alle numre fra 1 til 32, og der er forskellige udformninger af stempler med samme stempelnummer.

Det første jeg har set er fra 11. AU 1920. Det sidste fra 1938?? - dokumenterede ændringer til disse tider modtages gerne.

Der er nok numrene 1, 3, 6, 9, 11, 18, 20, 22, 24, 32 og 33 - men hvorfor skulle der ikke være flere? Eksempler på både islandske og engelske frimærker modtages meget gerne.

-oOo-

Så går vi for en stund over til maskinstempler. Når jeg her henviser til "Maskin-JAM", er det Mackay's værk om maskinafstemplinger og numrene heri:

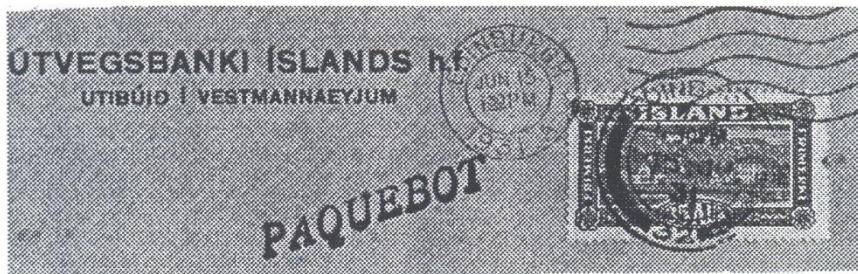
GRUPPE 7. Tokreds maskinstempler med en tynd bue og bogstav mellem buerne. Dag/måned og fuldt årstal. 5 bølger med 4 mm imellem.

Der burde findes med bogstaverne A, B og C. Der findes stempler med C, måske med A, men B mangler tilsyneladende. Kommentarer?

GRUPPE 8. Enkeltkredsstempel med årstal og bogstav nederst og 5 bølger.

Her skulle være mulighed for både stempler med bogstav A og B, men jeg har på islandske frimærker kun set A (Maskin-JAM 527)

Her er et lidt rodet klip med bogstavet A, og samtidig med eksempel på ovennævnte gruppe 6 og PAQUEBOT, jf. nedenfor gruppe 20:

Er der nogen, der kan fremvise stempel med B af denne type?

GRUPPE 9. Tokredsstempel med årstal og bogstav imellem buerne - samt ved siden af 5 bølger med 3.5 mm imellem ("eller med reklame").

Der er stempler med et A og B efter årstallet, men er der andre?

Der er forskellige reklamer, der er bugt i stedet for bølgelinierne - f.eks. "POSTED EARLY FOR CHRISTMAS"

GRUPPE 10. Enkeltkredsstempler med halvbue med bogstav og 7 bølger med 3 mm imellem.

Findes nok med A,B og C

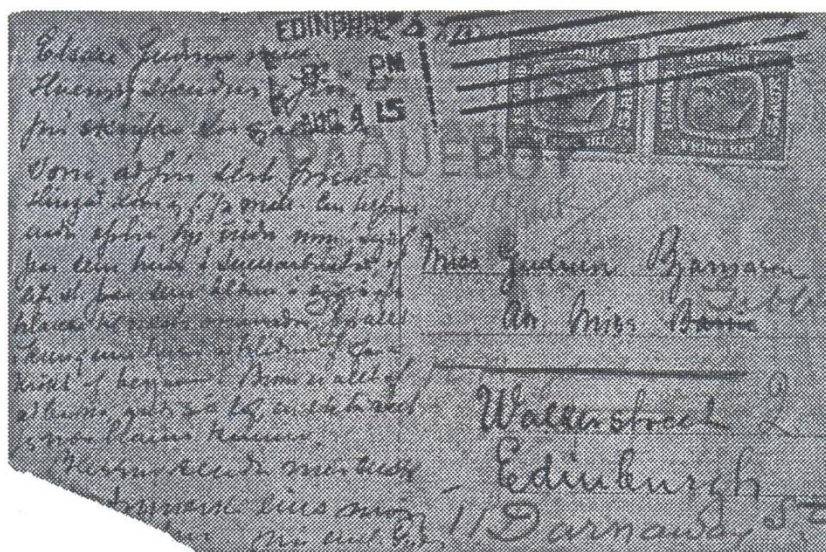
GRUPPE 11. Stempel alene bestående af ordet "Edinburgh"

Kun set afbilledet hos Holz og Shilling. Er der nogen der har dette stempel, så vil jeg gerne se eksempler.

GRUPPE 12. Maskinstempel - Edinburgh, med 6 lige linier

Til venstre er i tre lige linier ordet EDINBURGH, klokkeslæt, og måned/dag/år. Til højre er der 6 cm lange lige linier.

Dem er der nok ikke så mange af, men her er et lidt specielt og skævt eksemplar, med Liverpool PAQUEBOT fra 1. verdenskrig:

-oOo-

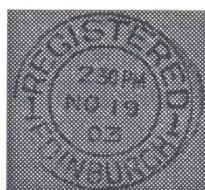
Her har jeg udeladt gruppe 13 og 14, for at kunne fylde ud med nye opdagelser - eller opdele de øvrige.

GRUPPE 15. Tokreds "Registered" stempler

Tokreds stempler med "registered" for oven og Edinburgh for neden mellem ringene.

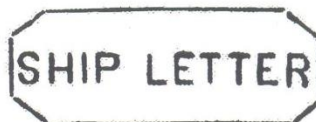
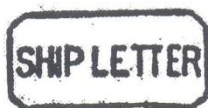
Der er for nogle anført et nummer - arabertal - mellem "registered" og "Edinburgh", og der findes et med et "R".

Stemplerne er nok ikke normalt brugt på mærker - det anføres på bagsiden af kuerten - og det er det også her:

For eventuelt sener at opdele "registered" stemplerne er gruppe 16 indtil videre tom.

GRUPPE 17. Skibsstempler - ordene Ship Letter i ottekant.

De findes i en lille: og i en stor udgave:

Det lille findes i sort, blå og rød.

Det store ottekantede har været angivet som anvendt i Leith, men det er forkert.

Der findes også udgaven SHIP LETTET GRANTON, der kan medtages her, selv om det er omegn.

Og så giver jeg igen lidt plads i rækkefølgen, ved at springe 18 og 19 over.

GRUPPE 20. Paquebot alene som bogstaver.

E. Hosking har her en opdeling, men det er lidt uklart om der skulle være yderligere. Stemplerne bliver let udflydende og ikke målfaste, men der vil blive gjort et forsøg på at lave en beskrivelse af de enkelte og deres anvendelse.

GRUPPE 21. Runde paquebotstempler.

De findes som maskinstempler - med reklameslogan - og som tokredsstempler.

GRUPPE 22. Granton Harbour Edinburgh

Rundt stempel, der kun kendes på én forsendelse - incl. britiske.

Kilder:

For at kunne hjælpe de, der gerne vil forske lidt mere allerede på dette tidspunkt, vil jeg her angive nogle kilder, hvortil jeg knytter mine personlige kommentarer.

1. Holz.

Stencil, der er lavet for en del år siden, med registrering og opmåling af en lang række udenlandske stempler på islandske frimærker - herunder Edinburgh side 25 og 73ff.

Der er megen hjælp at hente stadigvæk, men vedr. tokredsstemplerne (ovennævnte gruppe 5 - der hos Holz er opdelt i to) skal man være opmærksom på, at denne opdeling ikke giver et sandt billede, da billedet er lang mere varieret end angivet det pågældende sted.

2. Poul Hviid

Han beskriver nogle af stemplerne i gruppe 1 i Takken nr. 9 side 13-14.

3. Ebbe Eldrup

Han har selvfølgelig skrevet meget - og også om gruppe 1 - i Islandskontakt nr. 13

4. Heinrich Schilling

I "Fremde Anlandestempel auf Islandspost" er der glimrende beskrivelser bl.a. af en lang række Edinburgh-stempler.

5. Mike Tuttle

I Scandinavian Contact har Mike Tuttle givet udførlig omtale af mange udenlandske afstemplinger i en række artikler. Edinburgh, herunder specielle beskrivelser, er givet i artikelseriens del 2 (fra juni 1999) del 10 (fra juni 2001) og del 11 (fra september 2002).

6. James A. Mackay

I værket "Scottish Postmarks" gives en historisk redegørelse for de skotske stempler, og der vise næsten 2000 eksempler - herunder en lang række fra Edinburgh. En del af disse vil næppe kunne findes på islandske forsendelser, da det er specialstempler, men der er stadig mange spændende, der kan findes.

I værket "Machine Cancellations of Scotland" vises side op og side ned af forskellige maskinafstemplinger, med angivelse af anvendelsestid mv.

I værket "Scottish Twinn-arc Postmarks with stampers' numbers 1894::1963" er vist hovedparten af de tokredsstempler, der er anvendt i bl.a. Edinburgh og deres brugsperiode. Efter første verdenskrig er der lidt "kuk" i prøvebøgerne, og der må lidt yderligere undersøgelser til, men det er angivet i værket.

7 Richard Arundel

Han har skrevet om "Dotted Circle Cancels" - herunder brugt i Edinburgh. Det burde være muligt, at de forekom på islandske frimærker, men jeg har ikke set det endnu - men det kommer nok, når mange reagerer og sender nye oplysninger.

Således et oplæg til videre diskussion og udfyldning. Jeg vil i den kommende tid tage fat på de forskellige grupper og uddybe, opdele og vise de forskellige stempler på islandske frimærker, som jeg er stødt på - men for at det skal blive rigtig godt, skal jeg bruge jeres hjælp.